

Bilag 2

Justitsministeriet
Den 20. december 1988

Notat om erstatningsansvar ved afskedigelser i strid med loven om foreningsfrihed

1. Arbejdsministeriet har bedt Justitsministeriet om en udtalelse om, hvorvidt en arbejdsgiver efter almindelige erstatningsregler har adgang til regres mod ansatte, som har fremtvunget en afskedigelse i strid med loven om foreningsfrihed.

I den forbindelse har Arbejdsministeriet henvist til det lovforslag om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold, som regeringen fremsatte i folketingssamlingen 1987-88, og som påtænkes genfremsat i indeværende folketingssamling.

2. Efter § 1 i den nævnte lov om foreningsfrihed må en arbejdsgiver ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne er medlem af en forening eller en bestemt forening. § 2, stk. 1, fastsætter endvidere en hovedregel om, at afskedigelse heller ikke må ske på grund af, at en lønmodtager ikke er medlem af en forening eller en bestemt forening, men samme bestemmelses stk. 2-3 indeholder undtagelser for tilfælde, hvor lønmodtageren ved ansættelsen var eller senere er blevet bekendt med, at et sådant medlemskab er en betingelse fra arbejdsgiverens side. Bestemmelsen i § 1 gælder endvidere efter § 3 ikke for ansættelsesforhold hos arbejdsgivere, der driver virksomhed med et bestemt udtrykt ideologisk formål.

Efter samme lovs § 4, stk. 1, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse, såfremt en lønmodtager afskediges i strid med lovens bestemmelser. Bestemmelsens stk. 2 indeholder regler om fastsættelse af godtgørelsen, der maksimalt kan svare til 78 ugers løn.

Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen (F.T. 1981-82, 2. samling, Tillæg A, sp. 1606) fremgår, at denne godtgørelse skal dække ikke-økonomisk skade, som den pågældende har lidt, og at der intet er til hinder for, at der

ved siden af godtgørelsen ydes erstatning efter almindelige regler.

3. På baggrund af drøftelser i Folketinget i forbindelse med den såkaldte HT-sag (UFR 1986.898 H) fremsatte arbejdsministeren i folketingssamlingen 1987-88 et lovforslag om ændring af loven om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold. Efter forslaget - der påtænkes genfremsat i indeværende folketingssamling - skulle lovens § 4 (om arbejdsgiverens pligt til at betale godtgørelse) ophæves, og i stedet skulle der indsættes nye bestemmelser i §§ 4-4 e, indeholdende bestemmelser om lønmodtagerens krav om naturalopfyldelse (§ 4), om betaling af godtgørelse efter ændrede og for den pågældende lønmodtager mere gunstige regler (§ 4 a), om arbejdsgiverens regres mod ansatte og foreninger, der har medvirket til afskedigelsen (§ 4 b) og om sagernes behandling (§ 4 c).

Den foreslåede nye bestemmelse i § 4 b har følgende ordlyd:

»§ 4 b. Skal arbejdsgiveren betale godtgørelse efter § 4 a, skal de øvrige ansatte, der ved deres handlinger forsætligt har medvirket til afskedigelsen, betale arbejdsgiveren hel eller delvis erstatning herfor. Det samme gælder foreninger, der har medvirket til afskedigelsen. Arbejdsgiveren kan endvidere kræve erstatning for rimelige udgifter, som er afholdt i forbindelse med fastsættelsen af godtgørelseskravet.

Stk. 2. Retten fastsætter det beløb, hver enkelt erstatningsansvarlig skal betale, under hensyn til den pågældendes medvirken.«

4. Arbejdsgiverens erstatningsansvar over for en ansat i anledning af ulovlig afskedigelse skal bedømmes efter kontraktsretlige regler. Spørgsmålet om en ansats erstatningsansvar